

הלבבות ערובין פרק ה

א. אנשי מבוי שהיה ביניהן שתוף במאכל אחד לענין סחורה, כגון שקנו יין בשתפות או שמן או דבש וכיוצא בהן אינן צריכין שתוף אחר לענין שבת, אלא סומכין על שתוף שלסחורה: והוא שהיה המין שהן שתפין בו, מין אחד ובכלי אחד; אבל אם היה אחד מהן שתף לזה ביין ולאחר בשמן, או שהיה הכל יין והיה בשני כלים הרי אלו צריכין להשתתף לענין שבת.

ב. אחד מבני המבוי שבקש מחברו יין או שמן קדם השבת, ולא נתן לו בטל השתוף, שהרי גלה דעתו שאינן כלן כשתפין שאין מקפידין זה על זה. ואחד מבני המבוי שרגיל להשתתף עם בני המבוי, ולא נשתתף בני מבוי נכנסין לתוך ביתו, ונוטלין ממנו שתוף בעל כרחו; ואחד מבני המבוי שאינו רוצה להשתתף כלל עם בני המבוי, כופין אותו להשתתף עמהן.

ג. אחד מבני מבוי שהיה לו אוצר שליין או שמן וכיוצא בהן הרי זה מזכה ממנו מעט לכל בני המבוי להשתתף בו, ומערב בו עליהם; ואף על פי שלא הפרישו, ולא יחדו, אלא הרי הוא מערב באוצר הרי זה שתוף.

ד. חצר שיש לה שני פתחים לשני מבואות אם נשתתפה עם אחד מהן בלבד נאסרה במבוי השני, ואינה מוציאה ומכניסה בו; לפיכך אם זכה אחד בשתוף לכל בני המבוי, ושתף עליהן צריך להודיע לאנשי חצר זו: שאינן משתתפין אלא מדעתו, שאינה זכות להן שמא במבוי השני רוצים להשתתף, לא בזה.

ה. אשתו שלאדם מערבת לו, שלא מדעתו והוא, שלא יאסר על שכניו; אבל אם היה אוסר אינה מערבת עליו ולא משתתפת עליו, אלא מדעתו. כיצד אוסר כגון שאמר איני מערב עמכם, או איני משתתף עמכם.

ו. נשתתפו אנשי חצר זו עם אחד משני המבואות אם במין אחד נשתתפו, אפלו כלה אותו המין הרי זה עושה שתוף אחר ומזכה להן, ואינו צריך להודיעם פעם שניה. ואם בשני מינין נשתתפו, ונתמעט האכל מוסיף ומזכה, ואינו צריך להודיע; ואם כלו מזכה, וצריך להודיעם. נתוספו שכנים בחצר זו מזכה להם, וצריך להודיעם.

ז. נשתתפה חצר זו עם בני מבוי זה מפתח זה, ועם בני המבוי השני מן הפתח האחר מתרת עם שניהן, והן מתרין עמה; ושני המבואות אסורין זה עם זה. לא ערבה עם אחד מהם, אוסרת על שניהן.

ח. היתה חצר זו רגילה בפתח אחד, והפתח השני אינה רגילה בו זה שרגילה להכנס ולצאת בו, אוסר; ושאינה רגילה בו, אינו אוסר. ערבה עם מבוי שאינה רגילה בו הותר המבוי האחר לעצמו, ואינו צריך לערב עמה.

ט. ערבו בני המבוי שהיא רגילה בו לעצמן, והיא לא ערבה עמו, ולא עם המבוי האחר שאינה רגילה בו, וגם לא ערבו בני המבוי שאינה רגילה בו דוחין אותה אצל זה המבוי שאינה רגילה בו, מפני שלא ערב: הואיל והיא לא ערבה, והוא לא ערב דוחין אותה אצלו, כדי שלא תאסר על מבוי זה שערב לעצמו.

י. חָצַר שֵׁישׁ לָהּ פֶּתַח לְמָבוֹי, וּפֶתַח אַחֵר לְבִקְעָה אוֹ לְקִרְפֹּף יֵתֵר מִבֵּית סָאתִים הוּאִיל וְאֶסוּר לְטַלְטֵל מִחָצֵר לְאוֹתוֹ קִרְפֹּף, אֵינוֹ סוֹמֵךְ אֶלָּא עַל פֶּתַח שְׁלֹמְבוֹי; לְפִיכֹף אוֹסֵר עַל בְּנֵי הַמָּבוֹי, עַד שִׁישְׁתֵּתָף עִמָּהֶן. אָבֵל אִם הָיָה הַקִּרְפֹּף בֵּית סָאתִים אוֹ פָחוֹת, אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בְּנֵי הַמָּבוֹי, שֶׁעַל הַפֶּתַח הַמֵּיחָד לוֹ סוֹמֵךְ, הוּאִיל וּמִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכָל הַקִּרְפֹּף.

יא. אֶחָד מִבְּנֵי מָבוֹי שֶׁהֵלֵךְ לִשְׁבֹּת בְּמָבוֹי אַחֵר, אֵינוֹ אוֹסֵר עָלֶיהֶן; וְכֵן אֶחָד מִבְּנֵי מָבוֹי שֶׁבָּנָה מִצְבָּה רַחְבָּה אַרְבָּעָה טַפְחִים עַל פֶּתָחוֹ, אֵינוֹ אוֹסֵר עָלֶיהֶן, שֶׁהָרִי הַפָּרִישׁ עֲצָמוֹ מֵהֶן, וְחָלַק רְשׁוּתוֹ.

יב. אֲנָשֵׁי מָבוֹי שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ מִקְצָתָן וּשְׁכָחוּ מִקְצָתָן וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ, מִבְּטָלִין רְשׁוּתָן לְאֵלּוֹ שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ, וְדִינָם לַעֲנִין בְּטוֹל רְשׁוּת, כְּדִין אֲנָשֵׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן אוֹ שְׁנַיִם וְלֹא עָרְבוּ; וְכִבֵּר אִמְרָנוּ שֶׁכָּל אָדָם עִם אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ הַסְּמוּכִים עַל שְׁלֻחָנוּ, כְּאִישׁ אֶחָד הֵן חֲשׁוֹבִין, בֵּין לְעִרּוּבֵי חֲצֵרוֹת, בֵּין לְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת.

יג. מָבוֹי שֶׁעָרְבוּ כָּל חֲצֵרוֹת שָׁבוּ כָּל חָצֵר וְחָצֵר בְּפָנֶי עֲצָמָה, וְאַחֵר כֶּף נִשְׁתַּתְּפוּ כָּלֵן בְּמָבוֹי שָׁכַח אֶחָד מִבְּנֵי חָצֵר וְלֹא עָרַב עִם בְּנֵי חֲצֵרוֹ, לֹא הַפְסִיד כָּלוּם: שֶׁהָרִי כָּלֵם נִשְׁתַּתְּפוּ, וְעַל הַשְׁתּוּף סוֹמְכִין; וְלֹא הֲצִרְכוּ לְעָרַב בַּחֲצֵרוֹת עִם הַשְׁתּוּף, אֶלָּא שֶׁלֹּא לְשַׁכַּח הַתִּינוּקוֹת וְהָרִי עָרְבוּ בַּחֲצֵרוֹת. אָבֵל אִם שָׁכַח אֶחָד מִבְּנֵי הַמָּבוֹי וְלֹא נִשְׁתַּתְּףָּ אֶסוּרִים בְּמָבוֹי, וּמִתְרִין בְּנֵי כָּל חָצֵר לְטַלְטֵל בַּחֲצֵרָן: שֶׁהַמָּבוֹי לַחֲצֵרוֹת, כֹּחָצֵר לַבָּתִּים.

יד. נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמָבוֹי, וּשְׁכָחוּ כָּלֵן לְעָרַב בַּחֲצֵרוֹת אִם אֵין מִקְפִּידִין עַל פְּרוּסָתָן, סוֹמְכִין עַל הַשְׁתּוּף בַּשְּׁבֹת הָרֵאשׁוֹנָה בְּלִבָּד; וְאֵין מִתְרִין לָהֶן דָּבָר זֶה, אֶלָּא מִדְּחַק.

טו. מָבוֹי שֶׁלֹּא נִשְׁתַּתְּפוּ בוֹ אִם עָרְבוּ חֲצֵרוֹת עִם הַבָּתִּים, אֵין מְטַלְטֵלִין בוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת כְּכַרְמְלִית: מֵאַחֵר שֶׁעָרְבוּ חֲצֵרוֹת עִם הַבָּתִּים, נַעֲשֶׂה הַמָּבוֹי כְּאֵלּוֹ אֵין פֶּתוּחַ לוֹ אֶלָּא בָּתִּים בְּלִבָּד, בְּלֹא חֲצֵרוֹת; וְלִפִּיכֹף אֵין מְטַלְטֵלִין בְּכָלּוֹ. וְאִם לֹא עָרְבוּ אֲנָשֵׁי הַחֲצֵרוֹת מְטַלְטֵלִין בְּכָלּוֹ כָּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ, כֹּחָצֵר שֶׁלֹּא עָרְבוּ בָּהּ.

טז. גּוֹי אוֹ צִדּוּקִי הַשְּׂרוּי בַּחָצֵר שֶׁבְּמָבוֹי, דִּינוֹ עִם בְּנֵי הַמָּבוֹי כְּדִינוֹ עִם בְּנֵי הַחָצֵר שֶׁשׁוֹכְרִים מִן הַגּוֹי אוֹ מֵאֶחָד מִבְּעָלֵי בֵיתוֹ רְשׁוּתוֹ שֶׁבְּמָבוֹי, אוֹ מִבְּטָל לָהֶן הַצִּדּוּקִי; וְאִם הָיָה בְּמָבוֹי גּוֹי וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד, אֵינוֹ צָרִיךְ שְׁתּוּף. וְדִין יִשְׂרָאֵל אֶחָד, וְדִין רַבִּים שֶׁהֵן סוֹמְכִין עַל שְׁלֻחַן אֶחָד דִּין אֶחָד הוּא.

יז. גּוֹי שֶׁהָיָה דֹר בְּמָבוֹי אִם יֵשׁ לוֹ בַּחֲצֵרוֹ פֶּתַח אֶחָד לְבִקְעָה, אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בְּנֵי הַמָּבוֹי; וְאִפְלוּ הָיָה פֶּתַח קָטָן אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, וְאָף עַל פִּי שְׁמוּצִיא גְּמָלִים וּקְרָנוֹת דֶּרֶךְ הַפֶּתַח שֶׁבְּמָבוֹי אֵינוֹ אוֹסֵר עָלֶיהֶן: שְׂאִין דַּעְתּוֹ אֶלָּא עַל פֶּתַח הַמֵּיחָד לוֹ, שֶׁהוּא לְבִקְעָה. וְכֵן אִם הָיָה פֶּתוּחַ לְקִרְפֹּף שֶׁהוּא יֵתֵר עַל בֵּית סָאתִים הָרִי זֶה כִּפְתּוּחַ לְבִקְעָה, וְאֵינוֹ אוֹסֵר עָלֶיהֶן; הָיָה בֵּית סָאתִים אוֹ פָחוֹת אֵינוֹ סוֹמֵךְ עָלָיו, וְאוֹסֵר עָלֶיהֶן, עַד שִׁישְׁכְּרוּ מִמֶּנּוּ.

יח. מָבוֹי שֶׁצִּדּוֹ אֶחָד גּוֹיִים וְצִדּוֹ אֶחָד יִשְׂרָאֵלִיִּים, וְהָיוּ חִלּוּנוֹת פִּתּוּחוֹת מִחָצֵר לַחָצֵר שְׁלִישִׁיִּשְׂרָאֵל, וְעָרְבוּ כָּלֵן דֶּרֶךְ חִלּוּנוֹת, וְאָף עַל פִּי שֶׁנַּעֲשׂוּ כְּאֲנָשֵׁי בֵּית אֶחָד, וּמִתְרִין לְהוּצִיא וּלְהַכְנִיס דֶּרֶךְ

חלונות הרי אלו אסורין להשתמש במבוי דרך פתחים, עד שישכרו מן הגוים: שאין רבים נעשים פתח, במקום גוי.

יט. כיצד משתתפין במדינה: כל חצר וחצר מערבת לעצמה, שלא לשפח התינוקות; ואחר כך משתתפין כל אנשי המדינה, בדרך שמשתתפין במבוי. ואם היתה המדינה קנין ליחיד, אפלו נעשת שלרבים, משתתפין כלן שתוף אחד, ויטלטלו בכל המדינה; וכן אם היתה שלרבים, ויש לה פתח אחד משתתפין כלן שתוף אחד.

כ. אבל אם היתה שלרבים, ויש לה שני פתחים שהעם נכנסין בזה ויוצאין בזה אפלו נעשת שליחיד, אין מערבין את כלה, אלא מניחין ממנה מקום אחד, אפלו בית אחד בחצר אחת; ומשתתפין השאר. ויהיו אלו המשתתפין כלן, מתרין בכל המדינה, חוץ מאותו מקום ששירו; ויהיו אותן הנשארים, מתרין במקומן בשתוף שעושין לעצמן, אם היו המשארין רבים ואסורין לטלטל, בשאר כל המדינה.

כא. ודבר זה משום הכר הוא, כדי שידעו שהערוב התיר להן לטלטל במדינה זו שרבים בוקעין בה שהרי המקום שנשאר ולא נשתתף עמהן, אין מטלטלין בו, אלא אלו לעצמן, ואלו לעצמן.

כב. מדינה שלרבים שיש לה פתח אחד, וסלם במקום אחד מערבין את כלה, ואינה צריכה שיור: שאין הסלם שבחומה חשוב כפתח. הבתים שמניחין אותן שיור אף על פי שאינן פתוחין לעיר, אלא אחוריהן לעיר, ופניהם לחוץ עושין אותן שיור, ומערבין את השאר.

כג. המזפה בשתוף לבני המדינה אם ערכו כלן ערוב אחד אינו צריך להודיען, שזכות היא להן; ודין מי ששכח ולא נשתתף עם בני המדינה, או מי שהלך לשבת בעיר אחרת, או גוי שהיה עמהן במדינה דין הכל, כדינם בחצר ובמבוי.

כד. מדינה שנשתתפו כל יושביה חוץ ממבוי אחד, הרי זה אוסר על כלן; ואם בנו מצבה על פתח המבוי, אינו אוסר עליהן. לפיכך אין מערבין מדינה לחצאין אלא או כלה, או מבוי מבוי; ובונה כל מבוי מצבה על פתחו, אם רצה לחלק רשותו מהן כדי שלא יאסר על שאר המבואות.